berufsberatung.ch orientation.ch orientamento.ch

Од училиште кон Професија

Информации за родителите

Почитувани родители

Вие имате ќерка или син во 7., 8., 9. или 10. оделение. Вашиот син или ќерка треба да се одлучат за некој занает или пак за некое друго понатамошно школување.

Како може да помогне училиштето?
Училиштето ги подготвува ученичките и учениците во 8. и 9. оделение за избор на професија (занает) или за понатамошно школуванје во повисоките училишта. Прашајте го учителот или учителката што тие конкретно во ушилиштето прават (како тие помагаа).

Како помага Бирото за професионална ориентација[1]?
Бирото за професионална ориентација нуди информации и поединечни разговори - советувања. Оваа понуда за ученичките и учениците е бесплатна и доверлива.

Училиштето и Бирото за професионална ориентација, ги помага младите при изборот на професија после 9. и 10. оделение. Одговорноста, односно главната работа, сепак останува во надлежност на младите, односно учениците. Значи вашиот сини, вашата ќерка треба многу да се ангажира додека најдат место за понатамошно школување после 9. односно после 10. оделение. За многу од нив ова е многу тешко. Многу од нив ова се уште го немаат сторено. Затоа е многу важно, мајката и таткото да им помогнат.

Што треба младите сами да направат?

Повеќе професии да се запознаат
Кои професии постојат? Што се работи тука? Што треба добро да се знае?

- Да се прочита описот на различни професии, да се информирате, да зборувате со стручњаците во вашето Биро за професионлана ориентација..
- Да се посетуваат информативните состаноци (манифестации)
- Да се направи „Пробна практична работа„.[2] Со правење на „Пробна практична работа„ во некое предпријатие, можете подобро да се запознаете со професиите за кои што се интересирате.

1

Секој Кантон има најмалку барем едно Биро за професионална ориентација.
Адресата ќе ја добиете во училиште или пак во Собранието на вашата општина: www.svb-asosp.ch

Бирото за професионална ориентација, почесто е по познато под некое специално име или можеби пак под некоја скратеница:

Во германско јазичните региони во Швајцатија	BIZ, Laufbahnzentrum
Во француските јазични региони во Швајцарија	OP, OSP, OROSP, CIO, CIP, OOFP
Во италијанските јазични региони во Швајцатија	orientamento, UOSP

2

Германски	Schnupperlehre
Француски	stage d'information professionnelle; stage en entreprises
Италијански	stages

Една „Пробна практична работа„ по правиело трае 2 до 3 дена. Предпријатијата ја користат оваа можност, преку „Пробна практична работа„ да направат селекција: Тие сакаат да ги запознаат младите луѓе заинтересирани за школување во нивното предпријатие. Тој, кој што ќе остави добар впечаток за време на „Пробната практична работа„, има поголеми шанси да добие и место за школување во тоа предпријатие.

Да се запознаете самите себе и да одберете некој занает или некое училиште
Што знам јас добро во училиште, што научив јас во моето слободно време и во моето семејство? (На пример, да зборувам повеќе јазици, да чистам, да чувам деца, да пазарам). Која професија, кое образование е најпогодно за мене?.

- Да зборувате со родителите за изборот на вашата професија и да ги прашате: која работа најдобро би ми одговара. Да зборувате со учителот односно со учителката: Дали можам јас ова, што би требала да можам (да знаам) во јазичниот предмет и во математика? Кај имам јас празнини (недостатоци)? Како можам јас во училиште да се припреман за школувањето после 9. или 10. оделение?
- Да закажете еден состанок во Бирото за професионална ориентација, и да го прашате советникот за професионална ориентација: Дали сум јас доволно припремен - припремена за професијата што сакам да ја изучувам? Што би требало да направам до колку имам некои празнини?
- Да одберете еден занает или едно средно училиште што ви одговара, и уште 1 – 2 алтернативни мозности.

Барање на место за изучување на избраната професија (нормално наесен во 9. оделение)
Кај има места за изучување на професијата што ја одбрав? Кај се средните училишта? Што треба јас да направам за да најдам место за понатамошно школување? Кој што ќе се придржува на еден пар правила има поголема можност за успех!

Ако имате некои прашања или проблеми: Во училиште зборувајте со учителот/учителката. Во Бирото за професионална ориентација: побарајте информации или закажете состанок за еден поединечен (личен) разговор.

За да се избере некој занает или некое средно училиште треба, време за размислување и време за да се преземат некои работи.

На вашите синови и ќерки им е потребно, вие како родители да им помогнате

Од долунаведените примери ќе дознаете што можат мајките и татковците да сторат

Да се зборува со учителот
Мара е во 8. оделение. Таа дома никогаш не зборува за избор на некој занает или за продолжување на школувањето во некое средно училиште. Што се случува? се прашуваат родителите. Мајка и, по завршувањето на наставата оди во училиште кај учителот и го прашува дали Мара и на училиште не покажува интерес, за избор на некој занает или средно училиште.

Да се биде спремен за повеќе можносто
Трајче го посетува 9. оделение. Како повеќе други момчиња - тој сака да постане информатичар. Тој се пријавува на повеќе места за изучување на оваа професија но добива само негативни одговори. На родителски состанок, дознаваат родителите дека за информатичар има многу малку места за школување. Тие му рекоа на Трајче, да се јави во Бирото за професионална ориентација и да закаже термин, за еден личен (поедеинечен) разговор. Трајче дојде дома со една нова идеја: Тој е добар во математика и се интересира за техника, затоа сега ќе бара мето за изучување на занаетот машински механичар. Тој дозна дека и во оваа професија ќе има работа со компјутер. Ако сака, после школувањето за механичар, ќе може да се специјализира и во информатика**.**

Фамилијата очекува
„Кога ќе почне Ванчо со студирање?", прашуваат роднините дома во селото. „Во Швајцарија е многу поинаку, од тоа што вие замислувате", велат родителите од Ванчо. „Ванчо има спретни раце и се интересира за автомобили. Тој ќе постане автомеханичар. Тоа е еден добар занает кој што му одговара на него. Ние сме горди со нашиот син, тој многу постигна. Впрочем не е лесно да се школуваш на странски јазик." Како автомеханичар Ванчо во целиот Свет може да најде работа!

Многу мало познавање на јазикот
Лена е многу интелегентна. Таа со 15 години дојде во Швајцарија и затоа се уште не го познава доволно добро јазикот, на кој што се школува, за да мозе да го настави своето школување во ено од потешките училишта. Лена и нејзините родители дознаваат, дека Лена може, после завршувањето на основното училиште, да се шкплува уште една дополнителна година за припрема за избор на професија, или може да приучи некој занает, или за време од две годин дополнително школување да стекне основа за понатамошно школување. Лена е разочарано. Таа сонуваше да оди во гимназија... Нејзините родители ја утешуваат: „Тебе ти трема можеби малку повеќе време од колку на другите. Од кога твоите празнини ќе ги пополниш, и ќе направи едно солидно основно образование, можеби покасно ќе можеш и да студираш. Ти ќе успееш!"

Школување или брак?
Бистра наскоро ќе наполни 16 години. Еден млад човек им доаѓа во посета. Тој го прашува татко е: „Дали можам Бистра да ја оженам?" Татко е одговори: „Ме радува, Бистра што ти се допаѓа. Ама знаеш, ние живееме во Швајцарија. Животот се менува. Овде е важно мажите и жените да имаат една професија. Затоа треба Бистра најпрво да се школува. Покасно таа може сама да одлучи, за кого да се омажи."

Таткото го придружува синот
Тоше оди во оделение за деца на кои им треба повеќе време за да го совладаат градивото (оделение со мал број на ученици). Тој може да направи „Пробна практична работа„ за практикант во дрвара (тишлерај). Тој знае дека ќе може, ако пробната практична работа добро ја помине, две години да го приучи овој занает во дрварата. Затоа тој е возбуден. Не сигурен се чуствува и поради тоа што не го познава добро патот до дрварата, а сепак треба да биде точно во закажаното време тамо. Татко му го охрабрува: „Ти знаеш доста од овој занает. И доста се трудиш. Прввиот ден ќе те допратам јас до портата на предпријатието. Ќе појдеме порано од дома, па ако ни остане уште време ќе свртиме уште еден круг. Тоа помага кога си возбуден."

Да се искористат познатствата
Донка е добра ученичка. Таа има добри одценки во француски, германски и математика. Покрај тоа, таа знае македонски да зборува, да чита и пишува. Таа разгледува различни професии, оди на информативни состаноци и прави пробни практични работи. Сега е јасно, таа сака да учи за референт (средно економско). Таа испраќа повеќе молби ама добива само негативни одговори. Татко е работи во едно градежно предпријатие. тој му раскажа на својот шеф, дека ќеркаму бара место за школување.
„Прашај кај нас в'биро. Тие обучуваат ученици", му рече шефот. „Тоа и ќе го сторам. Женами може исто така, кај што работи, в'болница да праша. Можеби некој од наашите соседи може да ни помогне?", помисли татко е.

Почитувани родители
Ако имате прашања за изборот на професија на вашата ќерка односно вашиот син, прашај те го учителот, односно учителката или обрате те се во Бирото за професионална ориентација.